

Legal Aid Network

ဥပဒေ အထောက်အကူပြုကွန်ရက်

Email:- legalaidnetwork@gmail.com

website:- legalaidnetwork.org

ဥပဒေအထောက်အကူပြုကွန်ရက်၏ထောက်ခံတင်ပြချက်

ကုလသမဂ္ဂ နှင့် နိုင်ငံတကာ က NUG အား မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုသင့်သည့် အခြေအနေများနှင့် လိုအပ်ချက်များ

အသိအမှတ်ပြုသင့်သည့် အခြေအနေများ

(၁) အစိုးရ၏ အဓိပ္ပါယ်

လူ့သမိုင်းတွင် အစိုးရဟူ၍စတင်ပေါ်လာသည့် အချိန်ကထဲက ယနေ့အထိ အစိုးရ၏အရင်းခံအကျဆုံး တာဝန်မှာ ပြည်သူလူထု၏လိုချိုးမှု ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်ဖြစ်သည်။ မင်းအောင်လှိုင် ခေါင်းဆောင်သည့် စစ်ခေါင်းဆောင်များက ပြည်သူလူထုအပေါ် နိုင်ငံတကာအဆင့်ပြစ်မှုကြီးများ ကျူးလွန်ကြောင်း ကုလသမဂ္ဂ အဆင့်ကပင် တရားဝင်နည်းလမ်းတကျ စွပ်စွဲထားသည်။ ထို့အပြင် စစ်ကောင်စီအာဏာသိမ်းသည့် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁) ရက်နေ့ ကစ၍လည်း ပြည်သူလူထုအပေါ် ဆက်တိုက်ဆီ သလိုပင် နိုင်ငံတကာအဆင့်ပြင်းထန်သည့် ပြစ်မှုကြီးများ ဆက်လက်ကျူးလွန်ဆဲဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်ကောင်အဆင့်သို့ ကျရောက်နေပြီဖြစ်သော အဆိုပါစစ်ခေါင်းဆောင်များအား ကုလသမဂ္ဂ နှင့် နိုင်ငံတကာက မြန်မာနိုင်ငံ၏အစိုးရအနေဖြင့် လုံးဝ အသိအမှတ် မပြုသင့်ပါ။ NUG သည် ယင်းနှင့်ပြောင်းပြန်ပင် လူထုကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ရန် ဘက်ပေါင်းစုံမှနေ၍ ကြိုးစားလျက်ရှိသည်။

(၂) အစိုးရတရပ်၏ တရားဝင်မှုအဓိပ္ပါယ်

ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်း၏ အပိုဒ် (၂၀) ပုဒ်ခွဲ (၃)¹ တွင် ပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒသည် အစိုးရအာဏာ၏ အခြေခံဖြစ်ရမည်ဟု ပြဌာန်းထားသည်။ ပြည်သူလူထုသည် ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒကို ၂၀၂၀ ခုနှစ်

¹ The will of the people shall be the basis of the authority of government; this will shall be expressed in periodic and genuine elections which shall be by universal and equal suffrage and shall be held by secret vote or by equivalent free voting procedures.

နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အတိအလင်းဖော်ပြခဲ့သည်။ ယင်းကို ဆန့်ကျင်၍ စစ်ကောင်စီက အာဏာ သိမ်းခဲ့သောအခါတွင်လည်း စစ်ကောင်စီကို လက်မခံကြောင်းငြိမ်းချမ်းသည့် CDM လှုပ်ရှားမှုကြီးဖြင့် လူဦးရေသန်းနှင့်ချီကာ တပြည်လုံးနီးပါးမျှ လွှမ်းခြုံဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ပြည်သူလူထုက အနေအထား နှစ်ခုလုံးတွင် ၎င်းတို့၏ဆန္ဒကို ထုတ်ဖော်ခဲ့ပါလျက် ကုလသမဂ္ဂနှင့် နိုင်ငံတကာက အသိအမှတ်မပြုပါက ကုလသမဂ္ဂသည်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာသည်လည်းကောင်း ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေးကြေငြာစာတမ်းကို ချိုးဖောက်ရာရောက်ပါမည်။ ယင်းသို့မဖြစ်သင့်။ စစ်ကောင်စီကို လုံးဝ အသိအမှတ်မပြုသင့်ပါ။ ပြည်သူလူထု အများစုကြီးဆန္ဒအရ ထောက်ခံမှုရရှိထားသော NUG ကို အသိအမှတ်ပြုသင့်ပါသည်။²

(၃) အစိုးရတရပ်ရပ်ကို အသိအမှတ်ပြုသင့်မသင့်အား ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အကူပြုသည့် ဘက်မှနေ၍ စဉ်းစားသင့်ခြင်း

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကိုဦးတည်ပြီး ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အခြေခံမူများအား လေးစားသည့် အခြေခံမှနေ၍ နိုင်ငံများအတွင်း ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်စေရန်မှာ ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အရေးကြီး သည့်အခြေခံမူတရပ်ဖြစ်ပါသည်။

တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတွင် လူဖြူလူမဲခွဲခြားမှုစနစ်ကို ကျင့်သုံးထားသော ၁၉၈၃ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေသည် ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အခြေခံမူများနှင့် ဆန့်ကျင်ကြောင်းဖြင့် ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင်ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီက ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် ၅၅၄ ဖြင့် ပျက်ပြယ်ကြောင်း ကြေငြာခဲ့ရသည်။³ စစ်အာဏာ ရှင်စနစ်ကို ကျောရိုးပြုထားသည့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည်လည်း ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အခြေခံမူများနှင့် ဆန့်ကျင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ၂၀၂၀ ခုနှစ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်းခံရသည့် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီ (CRPH) က ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်တရပ် ပေါ်ပေါက်လာရေးကို ဦးတည်ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်။ ပြည်သူများတွင် တန်းတူရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် ကိုလည်း အာမခံထားပြီးဖြစ်သည်။ CRPH/NUG သည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဦးတည်သည့်လမ်းကြောင်းကို လျှောက်လှမ်းနေကြောင်းထင်ရှားသည်။

စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို အခိုင်အမာအသက်သွင်းထားသည့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဆက်လက်အသုံးပြုပြီး တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံ ပြည်သူလူထုကြီးတရပ်လုံးကို ဆက်လက်ဖိနှိပ်လျက် ရှိသော အကြမ်းဘက်အဖွဲ့ စစ်ကောင်စီသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဦးတည်သည့်လမ်းကြောင်းမှ သွေဖည် လျက်ရှိသည်။ စစ်ကောင်စီကို တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုလိုက်မည်ဆိုပါက နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်း

² UN Charter Chapter I: Purposes and Principles Article 1, paragraph (2): To develop friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples, and to take other appropriate measures to strengthen universal peace;
³ 1. Declares that the so-called "new constitution" is contrary to the principles of the Charter of the United Nations, that the results of the referendum of 2 November 1983 are of no validity whatsoever and that the enforcement of the "new constitution" will further aggravate the already explosive situation prevailing inside apartheid South Africa.

အကြမ်းဘက်သည့် အဆင့်မှနေ၍ နိုင်ငံတကာအကြမ်းဘက်အဖွဲ့အဆင့်သို့ တက်သွားပါမည်။ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ခြိမ်းခြောက်သည့် အဆင့်သို့ရောက်လာနိုင်ပါသည်။

(၄) နိုင်ငံတကာဥပဒေများ၊ နိုင်ငံတကာဥပဒေ၏ စံချိန်စံညွှန်းများ၊ နိုင်ငံတကာပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၊ နိုင်ငံတကာလူသားချင်း စာနာထောက်ထားသည့်ဥပဒေ နှင့် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေများ အတည်ပြုကျင့်သုံးခွင့်ရစေရန် တာဝန်ရှိခြင်း

NUG နှင့် စစ်ကောင်စီနှစ်ခုအနက် မည်သူ့ကို တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုသင့်ကြောင်းအား အထက်ပါအခြေခံမှ ရှေးဦးစွာလေ့လာရန် နိုင်ငံတကာအနေဖြင့် တာဝန်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတကာအဆင့်ပြင်းထန်ကြီးမားသော ပြစ်မှုကြီးများကျူးလွန်သူများအား ခွင့်လွှတ်၍မရ၊ အရေးယူရမည်ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတကာဥပဒေ၏ စံချိန်စံညွှန်း (Peremptory norms/ *jus cogen*) လူတိုင်း၊ နိုင်ငံတိုင်း လိုက်နာကြရမည့် တာဝန် (*Erga omnes*) ကို နိုင်ငံတကာအနေဖြင့် သတိပြုစေလိုပါသည်။ စစ်ကောင်စီအဖြစ် အာဏာ မသိမ်းမှီ နှင့် အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင်ပါ မြန်မာစစ်တပ်(တပ်မတော်)၏ ထိပ်ပိုင်းခေါင်းဆောင် များသည်ပြစ်မှုကြီးများအား ကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်းထင်ရှားပါသည်။ အာဏာမသိမ်းမှီ ရှေ့ပိုင်းတွင်ကျူးလွန် ခဲ့သောပြစ်မှုကြီးများအတွက် ကမ္ဘာ့တရားရုံး ICJ တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အမှုရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိပြီး⁴ နိုင်ငံတကာပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားရုံး ICC တရားစွဲအရာရှိကလည်း တရားဝင်စုံစမ်းစစ်ဆေး (Investigation) လုပ်လျက်ရှိပါသည်။⁵

ကုလသမဂ္ဂနှင့် နိုင်ငံတကာက စစ်ကောင်စီအား တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် အတည်ပြုလိုက်ပါက ရာဇဝတ်ကောင်ကို သူတော်စင်အနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုလိုက်ရာရောက်ပါမည်။ အထက်ပါ နိုင်ငံတကာဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများအား ပျက်ရယ်ပြုရာလည်းရောက်ပါမည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေကော်မရှင်က ပြဌာန်းပေးပြီး ကမ္ဘာ့တရားရုံး ICJ ကပင် လိုက်နာကျင့်သုံးလျက်ရှိသော နိုင်ငံတကာအဆင့်မှားယွင်းသောပြုမှုများအတွက်နိုင်ငံများ၏ တာဝန်ရှိမှု ပြဌာန်းချက်အား⁶ ကုလသမဂ္ဂ ကိုယ်တိုင်က ချိုးဖောက်ရာရောက်ပါမည်။ ICC အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ICJ အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း အရေးယူဆောင်ရွက်နေသည့် မူခင်းကြီးများရှုံးနိမ့်စေရန် စစ်ကောင်စီက သက်သေခံပစ္စည်းများအား ဖျောက်ဖျက်နိုင်ခြေကို နိုင်ငံတကာက အားပေးလိုက်ရာရောက်ပါမည်။ နိုင်ငံတကာအဆင့် တရားရုံးကြီးများ၏ လုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးပေးရာမရောက်ဘဲ၊ နောက်ယုတ်ရာရောက်ပါမည်။ စစ်ကောင်စီအား တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် လုံးဝအသိအမှတ်မပြုသင့်ပါ။

⁴ International Court Of Justice (ICJ); 2021 28 January General List No. 178. Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (THE GAMBIA v. MYANMAR), ORDER. <<https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/178/178-20210128-ORD-01-00-EN.pdf>>

⁵ ICC judges authorise opening of an investigation into the situation in Bangladesh/Myanmar, ICC Press Release: 14 November 2019. <<https://www.icc-cpi.int/Pages/item.aspx?name=pr1495>>

⁶ Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts. <https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_6_2001.pdf>

(၅) အာဏာသိမ်းစစ်ကောင်စီက အိမ်စောင့်အစိုးရ (Caretaker Government) အဖြစ်ကြေငြာ ရပ်တည်မှုသည် ဥပဒေအရ တရားမဝင်ခြင်း

အိမ်စောင့်အစိုးရဟူသော ဝေါဟာရအား ပါလီမန်ဝန်ကြီးချုပ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးသည့် တိုင်းပြည်များတွင် များသောအားဖြင့် ကျင့်သုံးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လွတ်လပ်ရေးရပြီးစခေတ်၌ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအောက်တွင် ပါလီမန်စနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့စဉ်က ပါလီမန်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ကိုယူကာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်အား အိမ်စောင့်အစိုးရ၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ ဘူးသည်။ စစ်ကောင်စီက ယခုအချိန်အထိကိုင်စွဲထားဆဲဖြစ်သော ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံသည် သမ္မတအုပ်ချုပ်မှု စနစ်ကို ကျင့်သုံးထားသည်။ ယင်းဖွဲ့စည်းပုံတခုလုံးတွင် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်း မခံရသူအား အိမ်စောင့်အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်ကနေ၍ တာဝန်ပေးအပ်နိုင်ကြောင်း မည်သည့်ပြဌာန်းချက်မျှ မပါရှိ။

၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် အိမ်စောင့်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ခြင်းမှာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက စစ်တပ်အင်အားသုံးပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု ဦးဆောင်ခဲ့သည့်တရားဝင်အစိုးရအပေါ် ဖိအားပေးခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းသည့် အစဉ်အလာကို မဖြစ်စေလိုသဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ပါလီမန်လွှတ်တော် က အာဏာကို တရားဝင်လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အိမ်စောင့်အစိုးရ ခြောက်လသက်တမ်း ကြာပြီးနောက် ရွေးကောက်ပွဲအသစ်ကျင်းပပေးနိုင်ခြင်း မရှိသောအခါ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်းမခံရဘဲ ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်ယူ နေသည့်ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ဆက်လက်တာဝန်ယူနိုင်စေရန် ၁၉၄၇ ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံ၏ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပါလီမန်လွှတ်တော်က ပြင်ပေးခဲ့သည်။ မင်းလှိုင်အောင်ခေါင်းဆောင်သည့် စစ်ကောင်စီ က ကိုယ့်ကိုယ်ကို အိမ်စောင့်အစိုးရဟု ကြေငြာနေခြင်းမှာ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ နှင့် လုံးဝညီညွတ်ခြင်းမရှိ။ ၎င်းကို ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်က အိမ်စောင့်အစိုးရအနေဖြင့် အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းလိုက်ခြင်း မဟုတ်။

ပါလီမန်ဝန်ကြီးချုပ်စနစ် ကျင့်သုံးသောနိုင်ငံများတွင် အိမ်စောင့်အစိုးရဖွဲ့စည်းပေးခြင်းမှာ များသော အားဖြင့် ပါလီမန်အတွင်းတွင် လက်ရှိအုပ်ချုပ်နေသော အစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်း ခံရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၂၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပြီးနောက် အနိုင်ရနိုင်ရေးပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ အဓိကတက်ရောက်သည့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အစည်းအဝေးကျင်းပမည့်နေ့တွင် အာဏာသိမ်းခံလိုက်ရခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သည့်အတိုက်အခံပါတီကမျှ အယုံအကြည်မရှိအဆို တင်သွင်းမှု ပြုခဲ့ခြင်းမရှိ။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရလည်း ယင်းအခွင့် အာဏာကို အပ်နှင်းမထားပါ။ စစ်ကောင်စီက ဥပဒေစိုးမိုးရေးကို ချိုးဖောက်ပြီး ၎င်းတို့ဘာသာ အိမ်စောင့်အစိုးရ အနေဖြင့် ကြေငြာရပ်တည်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် ကိုပင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ဆန့်ကျင်စွာ စစ်ကောင်စီစိတ်ကြိုက် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။⁷

⁷ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် အဖွဲ့ဝင်များခန့်အပ်တာဝန်ခြင်း။ ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ၊ အမိန့်အမှတ် ၇/၂၀၂၁။ ၂၀၂၁ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၂ ရက်နေ့။ <<https://www.cincds.gov.mm/node/10474?d=1>>

(၆) ရွေးကောက်ပွဲအရ တရားဝင်မှု (De jure) နှင့် နယ်မြေကို ထိန်းချုပ်နိုင်မှုအရ တရားဝင်မှု (De facto) အခြေခံများမှနေ၍ အစိုးရတရပ်၏ တရားဝင်မှုကို သုံးသပ်ရန်လိုအပ်ခြင်း

၂၀ ရာစုနှောင်းပိုင်းတွင် အောင်မြင်မှုရခဲ့သော လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီသည် ၂၁ ရာစုအစပိုင်းတွင် ထိုးနှက်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော်လည်း^၈ အစိုးရတရပ်၏ တရားဝင်မှုအား ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ဖြင့် တိုင်းတာခြင်းကို ယနေ့တိုင် ကမ္ဘာတဝှမ်းလုံးတွင် တွင်ကျယ်စွာကျင့်သုံးလျက် ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ယင်းကို ယေဘုယျအားဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲအရ တရားဝင်မှု (De Jure) ဟု လက်ခံကြပါသည်။ လက်တွေ့အရ နယ်မြေနှင့် လူထုကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်သည့် အနေအထားအရ တရားဝင်မှု (De facto) ကိုမူ အစိုးရ၏ အရင်းခံ အကျဆုံးတာဝန်အရ ပြည်သူလူထု၏လုံခြုံမှု ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့်အခြေခံအရ ကြည့်သည့် လိုပါမည်။ ယင်းတွင် နှစ်ပိုင်း ရှိပါသည်။ တပိုင်းမှာ ပြည်သူလူထု၏လုံခြုံမှုကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် De facto ဖြစ်ပြီး ကျန်တပိုင်းမှာ ပြည်သူလူထု၏လုံခြုံမှုကို ဖျက်ဆီးသော De facto ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသား ခုခံစစ်ဆင်နွှဲနေသော အဖွဲ့အစည်းအချို့ရရှိထားသည့် De facto သည် အခြေခံအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာလူထုကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် အစိုးရ၏အရင်းခံတာဝန်ကို ထမ်းဆောင် သောကြောင့် တရားဝင်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါမည်။ စစ်ကောင်စီက ရရှိထားသော De facto မှာမူ ပြည်သူလူထု၏ လုံခြုံမှုကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့် အစိုးရ၏အရင်းခံတာဝန်ကို ချိုးဖောက်သောကြောင့် တရားမဝင် De facto ဖြစ်ပါသည်။

စစ်ကောင်စီတွင် တရားမဝင် De facto သာရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲအရ တရားဝင်မှု De Jure လုံးဝမရှိ။ NUG တွင် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအရ တရားဝင်မှု De jure လုံးဝရှိသည့်အပြင် လူထုကို လုံခြုံမှုနှင့် ကာကွယ်ရေးပေးထားနိုင်သော၊ နယ်မြေစိုးမိုးမှု တစ်စုံတရာရရှိထားပြီးသော တိုင်းရင်းသား အစုအဖွဲ့အချို့တို့က NUG ကို အသိအမှတ်ပြုမှုနှင့်အတူ အာဏာရှင်စနစ်ချုပ်ငြိမ်းရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမို ကရေစီပြည်ထောင်စု ပေါ်ပေါက်လာရေးအတွက် NUG နှင့် လက်တွဲဖော်ဆောင်သွားရန် သဘောထားဆန္ဒ များကိုလည်း တစ်စုံတရာအတိုင်းအတာအထိ ရရှိထားပြီးဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အငြင်းပွားဘွယ်မလိုဘဲ ကုလသမဂ္ဂ နှင့် နိုင်ငံတကာအနေဖြင့် NUG ကိုသာ တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုသင့်ပါသည်။

(၇) COVID-19 အန္တရာယ်မှ နေ၍ လူထု၏အသက်ဘေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် NUG အစိုးရတွင် အခွင့်အလမ်းများ ပိုမိုပြည့်စုံခြင်း

COVID-19 အန္တရာယ်မှနေ၍ လူထုကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ရေးအား ယခင် NLD အစိုးရ လက်ထက်တွင် တစ်စုံတရာထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ဆရာဝန်များနှင့် သူနာပြုဆရာမများ၊ ဆေးရုံဝန်ထမ်းများနှင့် ပြည်သူလူထုများသည် တက်ကြွစွာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ စစ်ကောင်စီ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်တွင် ဆရာဝန်များအပါအဝင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းအများစုသည် CDM လှုပ်ရှား မှုကြီးတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြပြီး အများစုသည် ယနေ့တိုင် စစ်ကောင်စီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမပြု။ အကယ်၍ NUGအစိုးရကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုလိုက်လျှင် ကိုးစစ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် နိုင်ငံတကာအကူအညီများ

⁸ Pedro T. Magalhaes, 'The Legitimacy of Modern Democracy: A Study of the political thought of Max Weber, Carl Schmitt and Hans Kelsen', p. 3.
<<https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/48770/9781351654012.pdf?sequence=1>>

အားလုံး ကို ဖက်ဒရယ်စနစ်အခြေခံဖြင့် NUG အစိုးရကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပြည်နယ်အသီးသီးမှ ပြည်နယ်ကိုယ်စားပြု ကျန်းမာရေးတာဝန်ခံများ စုပေါင်းထားသည့် အဖွဲ့အစည်းသို့လွှဲအပ်ပါမူ အသင့်တော် ဆုံးဖြတ်ပါမည်။⁹ ၎င်းတို့၏ကြီးကြပ်မှုဖြင့် ကိုးဗစ်အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရေးအား စစ်ကောင်စီထက် အဆများစွာပိုပြီး ဆောင်ရွက်နိုင်ခြေရှိပါမည်။ CDM လှုပ်ရှားမှုကြီးတွင် ပါဝင်ဆဲဖြစ်သော ဆရာဝန်များ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများသည်လည်း နည်းလမ်းပေါင်းစုံရှာဖွေပြီး ၎င်းတို့နှင့်ပူးပေါင်းကာ လူထု၏ အသက်အန္တရာယ်ကို အတတ်နိုင်ဆုံးကြိုးပမ်းကာကွယ်ကြမည် မချေဖြစ်ပါသည်။

စစ်ကောင်စီကို တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုလိုက်ပါက ကိုးဗစ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် နိုင်ငံတကာအကူအညီမှန်သမျှအား စစ်ကောင်စီလက်ထဲသို့ ထည့်ရပါတော့မည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ပါမူ ၎င်းတို့ စစ်တပ်မှစစ်သားများ နှင့် အိမ်ထောင်စုများကိုသာ အဓိကဦးစားပေးပြီး သုံးစွဲတော့မည်ဖြစ်သဖြင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ကျားကန်ပေးရာရောက်ပါမည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၈ ခုနှစ်က နာဂစ်မုန်တိုင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သောအခါ စစ်အစိုးရသည် နိုင်ငံတကာအကူအညီများအား တားဆီးပိတ်ဆို့ခဲ့၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းကူညီရေး အဖွဲ့အစည်းများ လိုအပ်သည့်ဒေသများသို့ သွားရောက်ပို့ဆောင်ရေး ကို ဟန့်တားခဲ့၊ ဘေးဒုက္ခကျရောက်နေသော ဒေသများသို့အကူအညီများ ရောက်အောင်ပို့ဆောင်ရေးအား ကြီးမားစွာ ကန့်သတ်ခဲ့၊ လူမှုကူညီရေးလူထုအသင်းအဖွဲ့များအား အနှောက်အယှက်များပြုခဲ့သည်။¹⁰ မုန်တိုင်းကြီးကျ ရောက်နေပြီး လူထုသန်းဂဏန်းတချို့မျှ အတိဒုက္ခရောက်နေသည့် အချိန်တွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေကို အတည်ပြုကာ နိုင်ငံရေးအမြတ်ထုတ်ခဲ့သည်။ လက်ရှိ အချိန်တွင် နိုင်ငံတကာက စစ်ကောင်စီကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုလိုက်ပါက ထိုထက်ပိုဆိုးသည့် အမြတ်ထုတ်မှုများ လုပ်လာမည် မချေဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ကိုးဗစ်အန္တရာယ်ခံစားနေရသော လူထုကို နိုင်ငံတကာက သေဒဏ်ပေးလိုက်ရာ ရောက်ပါမည်။

သို့ဖြစ်၍ NUG အစိုးရကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုလိုက်ခြင်းသည် ကိုးဗစ်အန္တရာယ်မှနေ၍ လူထု ကို ကယ်တင်ရာရောက်မည်ဟူသည့်အခြေခံမှလည်း စဉ်းစားစေလိုပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားသည့်အခြေခံမှ ဝင်ရောက်စွက်ဘက်ခြင်း (Humanitarian Intervention) အား လက်နက် ကိုင်တပ်အင်အားဖြင့်မဟုတ်သော်လည်း အရပ်သားလူထု၏ အသက်ဘေးအန္တရာယ်မှကာကွယ်စောင့်ရှောက် သည့် မူ ကို ကိုင်စွဲ၍ NUG အစိုးရနှင့် လက်တွဲဖော်ဆောင်လျှင် များစွာအကျိုးရှိပါမည်။ လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားသည့် အခြေခံတွင် လက်နက်ကိုင်တပ်အင်အားဖြင့် ဝင်ရောက် စွက်ဘက်ခြင်းအပေါ် နိုင်ငံတကာ

⁹ မှတ်ချက်။ ။ သာကေအားဖြင့် အမျိုးသားကျန်းမာရေး ကော်မတီ။
<<https://drive.google.com/file/d/1YChfIOHZ3F2fS6M-b7XoWbKJIXPTejqm/view?usp=sharing>>
¹⁰ "I Want to Help My Own People", State Control and Civil Society in Burma after Cyclone Nargis. April 28, 2010.
<<https://www.hrw.org/report/2010/04/28/i-want-help-my-own-people/state-control-and-civil-society-burma-after-cyclone>>

ဥပဒေအရ အငြင်းပွားမှုများရှိဆဲဖြစ်သော်လည်း ဒုက္ခရောက်နေသူများအား ကယ်တင်စောင့်ရှောက်ရေးကိုမူ နိုင်ငံတကာက လက်ခံဆောင်ရွက်ကြပါသည်။¹¹

(၈) NUG အားတရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ နှင့် နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြုပါမှု ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးပြဿနာများနှင့် ဆက်စပ်ကာ ကုလသမဂ္ဂငြိမ်းချမ်းမှုထိမ်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ (UN Peace Keeping Operations) ထံမှ အကူအညီများတောင်းခံနိုင်ဘွယ်ရှိပါသည်။

သို့ရာတွင် NUG အနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂမှ တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုမှု မတောင်းခံမှီ ကြားကာလဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရပ်ကို တရားဝင်အတည်ပြုရန်လိုပါသည်။ ပြီးခဲ့သည့် ခြောက်လအတွင်း အောက်ပါတို့ကို တွေ့ရှိခြင်းအားဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံ၏လိုအပ်ချက်ကို ပိုမိုထင်ရှားစေသည်။

NUG အား တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်ချက်များ

NUG မဖွဲ့စည်းမှီ CRPH က ယာယီအစိုးရ (Acting Government) အဖြစ်ဆောင်ရွက်စဉ် နိုင်ငံတကာရောက်တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံလူထု က လူ့ဒါန်းခွဲသောငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ စုစုပေါင်း ၉ သန်းကျော်အား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ဘဏ်စာရင်းဖွင့်လှစ်ထားရှိရာ မည်ကဲ့သို့သုံးစွဲခဲ့ကြောင်း၊ လက်ရှိလည်း မည်ကဲ့သို့ဆက်လက်သုံးစွဲနေကြောင်း တကြိမ်တခါမျှ လူထုကို အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့်ပင် စာရင်းရှင်းလင်းပြခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ NUG ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်တွင်လည်း မည်ကဲ့သို့ဆက်စပ်လွှဲပြောင်းပြီး ဘဏ္ဍာ ငွေကြေးများအား မည်သည့်ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်း အခြေခံမှုများနှင့်သုံးစွဲကြောင်းမသိရ။ ဘဏ္ဍာရေးစည်း မျဉ်းကိုလည်း အများပြည်သူသိရှိအောင် ထုတ်ဖော်ခဲ့ခြင်းမရှိ။ လျှို့ဝှက်အနေဖြင့် ထားရှိကြောင်း ကြားသိရ ပါသည်။

ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံအနေဖြင့် အုတ်မြစ်ချမည်ဆိုပါလျှင် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက် ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းပြည်၏ ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်ချက်များမှလွဲလျှင် ပြည်သူလူထုတွင် သိခွင့် (The Right to Know) ရှိပါသည်။ ယင်းသို့သိရှိနိုင်ရေးအတွက် မေးမြန်းခွင့်ရရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို မှီငြမ်းလျက် သတင်းဆိုင်ရာဥပဒေ (Information Act) တရပ်ကို ပြဌာန်းပေးရပါသည်။ ပြည်သူလူထု၏ သိရှိခွင့်ကို

---

¹¹ Anne Ryniker, The ICRC’s position on “humanitarian intervention”, p. 529. “ ..... the term “humanitarian” should be reserved to describe action intended to alleviate the suffering of the victims. International humanitarian law recognizes the right to provide humanitarian assistance, and impartial humanitarian aid cannot be condemned as interference or infringement of a State’s national sovereignty.” Available at <https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/527-532_ryniker-ang.pdf> Accessed 8 August 2021.

အာမခံပေးရပါသည်။ လွန်ခဲ့သောခြောက်လခန့်အတွင်း ပြည်သူလူထုက လူဒါန်းခဲ့သောငွေ စုစုပေါင်း အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀ သန်းခန့်အား CRPH/NUG က မည်ကဲ့သို့သုံးစွဲခဲ့၊ သုံးစွဲနေကြောင်း လူထုက လုံးဝမသိရ။

ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းရာတွင် အဓိကမှာ တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းပြည်နယ်များ တချို့တို့တွင် စစ်ကောင်စီကို ထိရောက်စွာခုခံဆန့်ကျင်နေသော အင်အားစုများလည်း ရှိကြသည်။ ယင်းခုခံစစ်ကြောင့် စစ်ဘေးဒုက္ခခံစားပြီး အတိဒုက္ခရောက်နေကြသော တိုင်းရင်းသားပြည်သူ သိန်းဂဏန်းတချို့ရှိနေကြပါသည်။ ပြည်နယ်တိုင်းတွင်လည်း အခြားလိုအပ်ချက်များရှိနေကြသည်။ မည်သည့် ပြည်နယ်များအား မည်ကဲ့သို့ဘဏ္ဍာရေးအခြေခံမှုကို ကိုင်စွဲကာ မည်မျှအထိထောက်ပံ့ပြီး ဖြစ်ကြောင်းအား NUG က ရှင်းမပြနိုင်ခဲ့။ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းရာတွင်လည်း ပြည်နယ်အသီးသီးမှ တရားဝင်စေလွှတ်ထားသည့် ကိုယ်စားလှယ်များမပါရှိ။ NUG တခုတည်းက စိတ်ကြိုက်စီမံခန့်ခွဲလျက်ရှိသည်။ စာရင်းစစ်ဆေးသည်ဟု ရာတွင်လည်း နိုင်ငံတကာက အသိအမှတ်ပြုသည့် စာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်းမျိုးဟုတ်မဟုတ်၊ ငွေစာရင်းများအား စာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်းအလိုက် စစ်ဆေးခြင်းဟုတ်မဟုတ်၊ ယင်းစာရင်းစစ်အဖွဲ့အစည်းသည်လည်း လွတ်လပ်မှု ရှိမရှိ မသေချာ။ တကယ်တမ်းစာရင်းစစ်ဆေးမှုများ လုပ်ဆောင်နေရဲ့လားဟူသည်ကိုလည်း မည်သူမျှမသိနိုင်။

နိုင်ငံတကာဥပဒေအဖွဲ့အစည်းကြီးတခုအား ပေါင်စတာလင် ၅ သိန်းမျှပေးရန် သဘောတူငှားရမ်း ခဲ့ကာ အနည်းဆုံးပေါင် ၅၀၀၀၀ (ငါးသောင်းမျှ) ပေးအပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ကြောင်းလည်း သိရသည်။¹² ယင်းမှာ အမှန်တကယ်လိုအပ်၍ ငှားရမ်းခြင်းဟုတ်ပါရဲ့လား။ ဤမျှကြီးမားသည့် ငွေပမာဏကို ပေးအပ်ကာ ငှားရမ်းခြင်းအားဖြင့် တိုင်းပြည်နှင့်လူထုအတွက် မည်မျှအထိ အကျိုးရှိနိုင်မည်လဲဟူသည်ကို CRPH/NUG က ရှင်းပြနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိ။ သို့ဖြစ်၍ ပြီးခဲ့သည့်ခြောက်လအတွင်းမှာပင် ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှု ချွတ်ချော်မှုများ ရှိနေနိုင်သည်။ CRPH/NUG က ဖက်ဒရယ်စနစ် အခြေခံကို မဖော်ဆောင်သော ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှုမျိုးရှိနေသည်ဟု သုံးသပ်နိုင်သည်။ ယင်းတို့ကို အမြန်ဆုံးပြောင်းလဲပြုပြင်ရန် လိုပါမည်။

ကုလသမဂ္ဂနှင့် နိုင်ငံတကာက NUG ကို တရားဝင်အစိုးရအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုလိုက်လျှင် အခြားနိုင်ငံတကာ ကူညီထောက်ပံ့ငွေများလည်း ထပ်မံရှိလာနိုင်ပြီး အနည်းဆုံးအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ အနေဖြင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် အပ်နှံထားသော ဒေါ်လာငွေ သန်းတထောင် ကို တရားဝင် ထုတ်ယူခွင့်ရနိုင်မည်။ ယင်းဒေါ်လာသန်းတထောင်မှာ တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များထံက ထွက်ရှိသော သဘာဝသယံဇာတများမှ ရရှိသည့်ငွေများဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ်စနစ်အခြေခံသော ဘဏ္ဍာရေးမှုဖြင့် စီမံခန့်ခွဲ သင့်ပါသည်။ ဖက်ဒရယ်ကို လက်ခံကျင့်သုံးမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြွေးကြော်နေသော်လည်း လက်တွေ့တွင် တပြည်ထောင်စနစ်အနေအထား မျိုး ကျင့်သုံးနေခြင်းမှာ မသင့်တော်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် အစိုးရနှင့် လူထုအကြားဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်သည်။ CRPH ကထုတ်ပြန်ထားသော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံမဟုတ်။ ယင်းကို လူထုက ကိုင်စွဲကာ အစိုးရအပေါ် အရေးဆိုခွင့်မရှိ။ ပဋိညာဉ်တွင်လည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နှင့် တာဝန်ခံမှုရှိသော အစိုးရအနေဖြင့် လည်ပတ်စေမည့် ပြဌာန်းချက်များမပါ။ ဒုတိယအကြိမ်ပြင်ဆင်ချက် ထွက်ပေါ်လာဦးမည် ဖြစ်ကြောင်း

¹² အမည်မဖော်လိုသည့် တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်တဦးထံမှ ရရှိသော တစုံတရာခိုင်လုံသည့် သတင်းဖြစ်သည်။ မဟုတ်မှန်ပါက အသေးစိတ် အတိအကျအား CRPH/NUG က အများပြည်သူထံ ပွင့်လင်းစွာရှင်းပြသင့်သည်။

သတင်းများရရှိနေသည်။ သို့ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မဟုတ်သဖြင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အား မရှိသောကြောင့် ပဋိညာဉ်အား အကြိမ်မည်မျှပင် ပြင်ဆင်သော်လည်း ထိရောက်မည် မဟုတ်ပါ။ NUG အစိုးရက တာဝန်ခံမှု/တာဝန်ယူမှုမရှိသည့် လုပ်ရပ်မျိုး လုပ်ဆောင်လာပါက (လုပ်ဆောင်နေခြင်းများလည်း ရှိနိုင်သည်။) ၎င်းဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်မျှဖြင့် ပြည်သူလူထုက မည်ကဲ့သို့မျှ ထိန်းကြောင်းနိုင်မည်မဟုတ်ခြင်း ကြောင့်ပင်။

ပြုပြင်ရန် လိုအပ်ချက်များ

၁။ ကြားကာလ ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ လိုအပ်ချက်

De jure နှင့် *De facto* ပေါင်းစပ်ပြီး အစိုးရဖွဲ့စည်းမှုအား ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်ဖြင့် တရားဝင်မှုကိုရှာရန်မှာ အခက်အခဲကြီးမားလွန်းလှသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရပ်ဖြင့် ရှာရပါမည်။ ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ကို အတည်ပြုကျင့်သုံးခြင်းမရှိသောအခါ သမ္မတ နှင့် ဒုတိယ သမ္မတ အား မည်ကဲ့သို့ရွေးချယ်တင်မြှောက်ကြောင်း နိုင်ငံတကာသို့ရှင်းမပြနိုင်။ အထူးသဖြင့် *De facto* အခြေခံမှ နေ၍ ယာယီ သမ္မတ အဖြစ်တာဝန်ယူနေသူ ဒုတိယသမ္မတကြီး ဒူဝါလရီးလ၏ တရားဝင်မှုအားလည်း ကောင်း၊ ဝန်ကြီးများနှင့် ဒုတိယ ဝန်ကြီးများ ဖြစ်လာကြသူများ၏ တရားဝင်မှုအားလည်းကောင်း နိုင်ငံ တကာသို့ မည်သို့ရှင်းပြမည်နည်း။ ၎င်းတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို မထိခိုက်စေသင့်။ တရားဝင်မှုရှာဖွေသည့် ဖြစ်စဉ်ကို အဟန့်အတား မဖြစ်စေသင့်။

၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်း မခံခဲ့ရသည့် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက အိမ်စောင့် အစိုးရဝန်ကြီးချုပ်အနေဖြင့် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ကိုးကားပြီး ထိုစဉ်က ပါလီမန်လွှတ်တော်က ၎င်းအား တရားဝင်ဝန်ကြီးချုပ်အနေဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်စေခဲ့ကြောင်း သင်္ခန်းစာယူ သင့်ပါသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်တွင် လက်ရှိမြန်မာစစ်ခေါင်းဆောင်များသည်ပင်လျှင် *De facto* အခြေခံမှနေ၍ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် ဥပဒေပြုရေးအာဏာတွင် ၎င်းတို့၏ ပါဝင်ခြင်းအား ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဖြင့် တရားဝင်မှုရှာခဲ့ကြောင်းတွေ့နိုင်သည်။ ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တရပ်မရှိ၊ ဖွဲ့စည်းပုံ နောက်ခံဖြင့် မဟုတ်ဘဲ အစိုးရအဖြစ် ရပ်တည်လည်ပတ်နေခြင်းကို CRPH/NUG အနေဖြင့် ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်ပါပြီ။

၂။ NUG အစိုးရ၏ သက်တမ်း

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားညွန့်ပေါင်းအစိုးရ (NCGUB)¹³ ခေတ်တွင် မည်သည့် လွှတ်တော်၏ အတည်ပြုချက်မျှ မရှိဘဲ အစိုးရ၏ သက်တမ်းအား မိမိကိုယ်ကို မိမိဆွဲဆန့်ကာ ၂၂ နှစ်မျှ ရပ်တည်သွားခဲ့သည်။ မကောင်းကျိုးအနေဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်အပါအဝင် ဝန်ကြီးတဦးစီချင်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း၊ သတ်မှတ်ထားသည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များအား ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှု ရှိမရှိ၊ ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ အခြေခံများ မည်မျှအထိ ချမှတ်ကျင့်သုံးနိုင်ခဲ့ခြင်းရှိမရှိ၊ ဘဏ္ဍာငွေကြေး အလွဲသုံးစားမှု များရှိမရှိ အစရှိသည့် တာဝန်ခံမှုများအား စိစစ်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိ။ အရေးယူနိုင်ခဲ့ ခြင်းမရှိ။ အစားထိုးခန့်အပ် တာဝန်ပေးအပ်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိ။

¹³ National Coalition Government of the Union of Burma (NCGUB)

NUG သည် ဤနည်းဖြင့် နောက်ထပ် ၂၂ နှစ်ရပ်တည်သွားခြင်းမျိုး လုံးဝ မဖြစ်သင့်။ ယင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စစ်အာဏာရှင်အဖြစ်သတ်မှတ်ခံရသော ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းသည်ပင်လျင် ၎င်း၏ အုပ်ချုပ်မှု အစပိုင်းတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာဖော်ဆောင်မှုကို ပြခြင်းဖြင့် တရားဝင်မှုအားရှာခဲ့ကြောင်း လေ့လာနိုင်သည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့ အိမ်စောင့်အစိုးရသက်တမ်း ၆ လပြည့်သောအခါတွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပ မပေးနိုင်ခဲ့။ ထိုအခါ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက ပါလီမန်လွှတ်တော်ခေါ်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ ကို ပြင်ပေးရန် တင်သွင်းခဲ့ရသည်။¹⁴ မိမိ၏ *De facto* အရတရားဝင်မှု သက်တမ်းကို ဆွဲဆန့်ခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ၁၉၆၀ ဖေဖော်ဝါရီ ၆ ရက်နေ့မှာ ရွေးကောက်ပွဲကြီးပေါ်လာ ခဲ့သည်။¹⁵

NUG အစိုးရ၏ သက်တမ်းကို အတိအကျသတ်မှတ်သင့်သည်။ စစ်အာဏာရှင်မင်းအောင်လှိုင် သည်ပင်လျင် ၂ နှစ် ပြည့်လျင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပေးမည်ဟု ကြေငြာခဲ့ပြီးပါပြီ။ NUG ၏ သက်တမ်းသည် အများဆုံး (၃) နှစ်ထက် မပိုသင့်ပါ။ NUG တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး ၏ တာဝန်ခံမှုအား ၆ လတကြိမ် ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး တာဝန်မှရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ အစားထိုးခန့်အပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များအား ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းပြဌာန်းရန် လိုပါမည်။ သို့မှသာ တာဝန်ထမ်းဆောင်သူ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးချင်းစီ၏ တာဝန်ခံမှုကို ရှာဖွေနိုင်ပါမည်။ တနစ်ပြည့်သည့်အခါတိုင်း သမ္မတ၊ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးဌာနများအသီးသီးသည် မိမိတို့မည်ကဲ့သို့ တာဝန်ယူထမ်းဆောင်ခဲ့ကြောင်း ပြည်သူလူထုထံ အစီရင်ခံစာတင်သွင်းရန်လိုပါမည်။ ဤနည်းဖြင့် (ပြည်သူလူထုများနှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များ ကို တာဝန်ခံစရာမလိုဘဲ) မိမိတို့ဖာသာ စိတ်ကြိုက်စီမံခန့်ခွဲ လုပ်ဆောင်နေသည့် အာဏာရှင်အစိုးရ မဟုတ်ကြောင်း သက်သေပြသရာလည်းရောက်ပါမည်။

၃။ CRPH ကို ဖျက်သိမ်းသင့်ခြင်း

CRPH မှ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့တို့သည် NUG တွင် ဝန်ကြီးများအနေဖြင့် ဆက်လက်ပါရှိပြီးဖြစ်သည်။ နည်းသေးလျှင် CRPH အတွင်းရှိ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံကိုယ်စားလှယ် ၁၇ ဦးလုံး NUG တွင် ဝန်ကြီး နေရာများယူနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် NUG အစိုးရဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်သဖြင့် ယာယီအစိုးရ (Acting Government) အနေဖြင့် ရပ်တည်လှုပ်ရှားခဲ့သော CRPH ကို ဆက်လက်ထားရှိရန်မသင့်တော့။ CRPH ကို ဆက်လက်ထားရှိပြီး CRPH မှ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်အချို့တို့က နှစ်ဖွဲ့လုံးတွင် ပါနေကြကာ NUG အပေါ် လွှမ်းမိုးသည့်အနေအထားကို ယူထားခြင်းမှာ မသင့်တော်။ NUG ကို မယုံကြည်နိုင်လျှင် ပြန်ဖျက်ပြီး CRPH တခုတည်းကဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အစိုးရကြေငြာကာ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွား သင့်သည်။ ယုံကြည်လျှင်မူ CRPH ကို လုံးဝဖျက်ပစ်ရန်လိုပါမည်။ သို့မဟုတ်ပါက တိုင်းပြည်အဆောက်အအုံ ချင်း ပဋိပက္ခဖြစ်မှုများ

¹⁴ ဝင်းတင့်ထွန်း၊ အမှောင်ကြားကဗမာပြည်၊ (အနီးခေတ်ဗမာပြည်နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုသမိုင်းအကျဉ်း- ၁၉၄၈-၂၀၀၀) အပိုင်း(၂) ၁၉၅၈-၁၉၆၂ကာလ စစ်အုပ်စုကြီးမွေးဖွားခြင်း၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ်အတွက် ဇာတ်တိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် အိမ်စောင့်အစိုးရခေတ် စာ- ၂၄၀။

¹⁵ ၎င်း။

(Institutional Conflicts) ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ခြေရှိသောကြောင့် ရေရှည်တွင် ထိရောက်စွာလှုပ်ရှားနိုင်ရန် အခက်အခဲများ ကြီးမားလွန်းပါလိမ့်မည်။

၄။ တိုင်းပြည်ကို ကိုယ်စားပြုပြီး ဘဏ္ဍာငွေရှာဖွေခြင်းအား ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ ကြီးကြပ်အတည်ပြုချက်၊ ပြည်နယ်ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရေး ကော်မတီ၏တာဝန်ခံမှုတို့ဖြင့် NUG အစိုးရကသာ တာဝန်ယူသင့်ခြင်း

CRPH သည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီသာဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်မဟုတ်။ NUG အစိုးရ ပေါ်လာပြီဖြစ်သဖြင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီတည်ရှိရန် မလိုတော့။ နှစ်ဖွဲ့လုံးက တပြိုင်နက်တည်း ကိုယ့်ဖာသာကိုယ်ဘဏ္ဍာငွေများ ရှာဖွေသုံးစွဲနေကြခြင်းမှာလည်း မသင့်တော်။ NUG ကို တာဝန်ခံကြပ်မတ် သင့်သည်မှာ လွှတ်တော်သာဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ CRPH မဟုတ်။ CRPH ကို လုံးဝ ဖျက်သိမ်းကာ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တရပ်ကို ဖော်ဆောင်သင့်ပါပြီ။ ယင်းတွင် ၂၀၂၀ နိုဝင်ဘာလရွေးကောက်ပွဲ၌ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသူအားလုံးအား ၆၅% နှင့် ပြည်နယ်ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံများအပေါ်အခြေပြုလျက် ပြည်နယ်အစိုးရအသီးသီးက တရားဝင် စေလွှတ်သော ကိုယ်စားလှယ်များ ၃၅% တို့ဖြင့် စုပေါင်းပါဝင်ဖွဲ့စည်းသင့်ပါသည်။ ယင်းနှစ်ရပ်ပေါင်းကာ ဖယ်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် တည်ထောင်လည်ပတ်သွားစေသင့်သည်။ NUG က ဘဏ္ဍာငွေများကို သုံးစွဲရာတွင် တရားဝင်အစိုးရများ၏ အစဉ်အလာအတိုင်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ ခြောက်လ တကြိမ် တင်သွင်းအတည်ပြုချက်ယူပြီးမှ သုံးစွဲရန်လိုပါမည်။

၅။ NUCC ၏ အခန်းကဏ္ဍ

CRPH ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်ပိုင်း အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ (NUCC) ပေါ်လာခဲ့သည်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။¹⁶ ယင်းအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ ကိုယ်စား ဦးမင်းကိုနိုင်က ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) ဖွဲ့စည်းကြောင်း ပထမဆုံးအကြိမ် ကြေညာခဲ့သည်။¹⁷ သို့ရာတွင် NUCC ၏ ဖွဲ့စည်းမှုအား ယခုအချိန်အထိ လူသိရှင်ကြား တရားဝင်ထုတ်ဖော်မှု မရှိသေးပေ။¹⁸

¹⁶ ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ် အစိပ်အပိုင်း ၂၊ အခန်း (၅)။

¹⁷ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ ဖွဲ့စည်းခြင်းအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံ ကိုယ်စား ဦးမင်းကိုနိုင်၏ ကြေညာချက်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၆) ရက်။ <https://crphmyanmar.org/nucc/>

¹⁸ NUCC က ဘာကြောင့် လူသိရှင်ကြားတရားဝင်မထွက်လာရတာလဲ။ " NUCC မှာ ကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးနေပါတယ်။ NUCC ထဲမှာ အခု ဆွေးနွေးမှုက တော်တော်ကလေး အရှိန်အဟုန်းကောင်းကောင်းနဲ့ပေါ့နော် ဆွေးနွေးနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သိတဲ့အတိုင်းဘဲ ကျွန်တော်တို့က ဆွေးနွေးရမည့် ခေါင်းစဉ်တွေကများတယ်။ ဆွေးနွေးရတဲ့ Scope နယ်ပယ်ကလည်း တော်တော် ကျယ်ပြန့် တဲ့အခါကျတော့ အချိန်တော့ ယူရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တခုဘဲ ကျွန်တော်ပြောနိုင်တာကတော့ အများကြီး အားရှိစရာကောင်းလောက်အောင် ကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးမှုတွေကနေ အင်မတန်ကောင်းမွန်တဲ့ ရလဒ်တွေ ထွက်လာမယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ လောလောဆယ်တော့ ကျွန်တော်ဒီလောက်ဘဲပြောနိုင်တယ်။ ဟု NUG ရဲ့ နိုင်ငံခြားရေး ဒုတိယဦးစီးဌာန ဦးမိုးဇော်ဦးက ဇွန်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်သော သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွင် ပြောဆိုခဲ့သည်။ <https://www.youtube.com/watch?v=5H4xXbhiI0ng> (2:17:00-2:18:40 min)

NUCC သည် အစိုးရလည်း မဟုတ်၊ တပ်ပေါင်းစုလည်းမဟုတ်၊ လွှတ်တော်လည်း မဟုတ်သော ကြောင့် ၎င်းအဖွဲ့မှရှိသင့်။ တိုင်းပြည်အဆောက်အအုံချင်း ပဋိပက္ခဖြစ်မှုများ ပိုများလာနိုင်သောကြောင့် NUCC အား ဖျက်သိမ်းသင့်ပါသည်။ ၎င်းတွင် ပါဝင်ထမ်းဆောင်နေကြသူများအနက် အရည်အချင်းရှိသူများအား ပြည်ထောင်စုအကျိုးစီးပွားအတွက် အသုံးပြုလိုပါမူ အစိုးရတွင်ဖြစ်စေ၊ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် တွင်ဖြစ်စေ *De facto* အခြေခံမှနေ၍ ပါဝင်ခွင့်ပြုသင့်ပါသည်။ NUCC က NUG အစိုးရ၏ အထက်မှာ နေခြင်းမျိုးမဖြစ်သင့်။ NUCC ကို ဆက်ထားစေလိုလျှင်လည်း အာဏာပိုင်မဟုတ်သည့် အကြံပေးကောင်စီ အနေမျိုးဖြင့် ထားရှိနိုင်ပါသည်။

၆။ လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေး နှင့် တရားစီရင်ရေးအရ သုံးသပ်သော အခွင့်အာဏာ

ဖက်ဒရယ်အဆင့်တွင်ရော ပြည်နယ်များအဆင့်တွင်ပါ ကြားကာလဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများ ရေးဆွဲအတည်ပြုကျင့်သုံးရန် လိုပါမည်။ ၎င်းတို့အပေါ်အခြေခံလျက် လွတ်လပ်သော ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် ပြည်နယ်တရားရုံးချုပ်များ အမြန်ဆုံးဖွဲ့စည်းတည်ထောင် လည်ပတ်သင့်သည်။ NUG သည် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်အစည်းအဝေး မရှိသည့်ကာလများတွင် လွတ်လပ်စွာလည်ပတ်ခွင့် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကာလအတွင်း လွှတ်တော်၏ကြီးကြပ်မှုကိုလည်းကောင်း၊ ပါလီမန် ဝန်ကြီးချုပ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးသောကြောင့် အယုံအကြည်မရှိအဆို တင်သွင်းခွင့်ကိုလည်း လက်ခံရပါမည်။ ထို့အပြင် NUG သည် မိမိကိုယ်ကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ တရားစီရင်ရေးအရ သုံးသပ်သည့် အခွင့်အာဏာ (Judicial Review) အောက်တွင်ထားရှိရန်လိုပါမည်။ NUG သည် လွှတ်တော်၏ ကြီးကြပ်မှုကိုလက်မခံ၊ တရားရုံး၏ သုံးသပ်သည့် အခွင့်အာဏာကိုလည်း ဂရုမစိုက်ဆိုပါမူ စစ်အာဏာရှင် စနစ်ကို တိုက်နေစဉ်မှာပင်နောက်ထပ် အာဏာရှင်ပုံစံတမျိုးကို မွေးထုတ်ရာရောက်မည် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကုလသမဂ္ဂနှင့် နိုင်ငံတကာ၏ အသိအမှတ်ပြုမှုကို ရရှိရန် ခက်ခဲပါမည်။

၇။ ဘဏ္ဍာရေးအရ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု အခြေခံမှ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း

NUG က လက်ရှိအသုံးပြုနေသော ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းအား လျှို့ဝှက်မထားသင့်။ အများပြည်သူ သိအောင် ထုတ်ပြန်ရန်တောင်းဆိုပါသည်။ NUG တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခံရပါက (အနည်းဆုံးအားဖြင့်) အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုထံမှ ပြန်လည်ထုတ်ယူခွင့်ရမည့် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းတထောင်အား မည်ကဲ့သို့ သုံးစွဲသွားမည်ဖြစ်ကြောင်းကို တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်အသီးသီး၏ သဘောထား ရယူသင့်သည်။ ကြားကာလ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့် ပြည်နယ်အစိုးရများအသီးသီး နှင့် ညှိနှိုင်း ခွဲဝေသုံးစွဲသင့်ပါသည်။ ငါးချိုး တချိုး (NUG က တချိုး၊ ပြည်နယ်များနှင့် ဒေသန္တရ အစိုးရများက လေးချိုး) အပေါ်အခြေခံလျက် ဖက်ဒရယ်စနစ်စံထားချက်အရ ခွဲဝေသုံးစွဲရန် စဉ်းစားစေလိုပါသည်။

ဥပဒေအထောက်အကူပြုကွန်ရက် **ဩဂုတ်လ (၃၁) ရက် ၂၀၂၁ခုနှစ်။**

အသေးစိတ်သိရှိလိုလျှင် ဆက်သွယ်ရန်

Mr. Aung Htoo, M.A (Human Rights) R.L., Human Rights Lawyer
Program on Teaching Human Rights Law, Columbia University, New York, USA.
Founder of Legal Aid Network (LAN) and Principal of Federal Law Academy
E.mail: legalaidnetwork@gmail.com
Website: legalaidnetwork.org
Tel: (46) 76 1156 215

Mr. Adalgiso Montinari: M.A Conflict Studies and Human Rights, University of Utrecht, The Netherlands.
Senior Researcher & Program Facilitator - Legal Aid Network (LAN)
E.mail: legalaidnetwork@gmail.com

Mr. Kyaw Kyaw, B.Sc (Geology)
Strategy & Policy Consultant
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: kyawkyaw@legalaidnetwork.org

Ms. Lu Aung (LL.B, B.A Com Arts)
Advocacy Coordinator, Legislative Assemblies
Legal Aid Network (LAN)
Email: lu.aung@legalaidnetwork.org

Ms. Ja Nu Pan (LL.B, LL.M, Ph.D)
Advocacy Coordinator for Legal and Constitutional Campaign
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: janupan@legalaidnetwork.org

Mr. Lahpai Naw San (LL.B, D.L)
Advocacy Coordinator to Ethnic Resistance Organizations
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: lahpai.nawsan@legalaidnetwork.org

Ms. Roi San Aung (LL.B, DBL, DML)
Advocacy Coordinator to National Legal Communities
Legal Aid Network (LAN)
E.mail: roisanawng@legalaidnetwork.org

